

УДК 398(477.83-21)
ББК Ш3(4Укр3)
Х-15

ХАЙ М. О., ФЕДОРОНЬКО Л. Р. ДИНАМІКА ФОЛЬКЛОРНОЇ ТРАДИЦІЇ СІЛ ЛЮТОВИСЬКА ТА БИЛИЧІ НА СТАРОСАМБІРЩИНІ. — Львів: Видавництво «Астролябія», 2016. — 260 с.

Збірка становить собою цікавий приклад етномузикологічного дослідження «слідами» відомого українського фольклориста, доктора мистецтвознавства, професора Хая Михайла Осиповича, яке він здійснив разом із вихованкою знаменитої етномузикознавчої школи Софії Грици, кандидатом мистецтвознавства Лідією Романівною Федоронько по 45-річному терміні з часу своїх перших фольклорних записів на цьому терені.

На прикладі понад сотні пісень та декількох спорадично скоплених зразків традиційної інструментальної музики зроблено спробу наукової реставрації модусу інтонаційного мислення родових сіл фольклориста — Лютовиськ та Билич Старосамбірщини, що належать до малодослідженої й цікавої з діалектологічного погляду межової зони Бойківського Підгір'я та Надсяння.

Матеріал нотозбірки може становити науковий та популярно-освітній інтерес для вчених-етномузикологів, істориків фольклористики, краєзнавців, студентів гуманітарного профілю, філологів та музикантів-діалектологів, композиторів та виконавців фольклористичного спрямування.

Рекомендувала до друку вчена рада ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України. Протокол № 4 від 26 травня 2016 року.

Відповідальний редактор: науковий співробітник відділу етномузикології ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України **Валентина Пономаренко** (Київ).

Рецензенти: член-кореспондент НАН України, доктор мистецтвознавства, професор **Анатолій Іваницький** (Київ); кандидат мистецтвознавства, доцент **Василь Коваль** (Львів).

Авторський текст © Хай М. О., Федоронько Л. Р., 2016
Дизайн, макет і редагування © Видавництво «Астролябія», 2016

ISBN 978-617-664-104-9

ЗМІСТ

ІЗ МАМИНОЇ СКРИНІ. МОЇ НАЙПЕРШІ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНІ ЗАПИСИ. МИХАЙЛО ХАЙ	11
ХАРАКТЕРИСТИКА НАРОДНОМУЗИЧНИХ ТРАДИЦІЙ СІЛ ЛЮТОВИСЬКА ТА БИЛИЧІ СТАРОСАМБІРСЬКОГО РАЙОНУ. ЛІДІЯ ФЕДОРОНЬКО	36
І. ЗАПИСИ ФОЛЬКЛОРНИХ ЕКСПЕДИЦІЙ МИХАЙЛА ХАЯ ПО ПІДГІР'Ю ТА БОЙКІВЩИНІ (ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ 1969–1975 рр.) . .	55
1. Пила, пила стара баба	55
2. Ой хотіла мати сина воженити	57
3. Мала вдовойка й'дного синойка	58
4. Ой служила Насті в пана	59
5. Чия то пшениця, чий то покоси	61
6. Ой руже, ой руже, ой рожевая	62
7. Ой ти, коню, сивий коню, застукай ногами	63
8. Там на дубі ворон кряче	64
9. Під дубом, дубом ворона кряче	65
10. Ой вербо, вербо, крутая вербо, на тобі листя зелене	67
11. Попід ліс стеженька, йде мила п'яньенька	68
12. Там у полі нивка. Варіант I	69
12. Там у полі нивка. Варіант II	70
13. Вуженивсі молодий	71
14. Там у лісі під білою березов	72
15. Ой у поли три тополи	73
16. Ой там за го'рою	74

17. Ой мати, ти, мати	75
18. Ой ходила дівчинонька по саду	76
19. Весільні сабадашки	77
20. Гіля-гіля, білі гуси	78
21. Попід горою	79
22. Голуб на черешни	80
23. Ой дай, Боже, Божейку	81
24. Ой садила ворішейки і ромен	82
25. Сумно сонце сходить	83
26. Подай, дівчино, руку на прощання	84
27. Ой війна, війна	86
28. Світить місяць над зорями	87
29. Цього літа тихая погода	88
30. Чорна хмара при долині	89
31. Світи, місяченьку, з двома зіроньками	90
32. Сів ворон на дуба	91
33. Червона калина	92
34. Ой чий то кінь стоїть	93
35. Сонце низенько, вечір близенько	94
36. Чому-с не прийшов	95
37. Майданські коломийки	96
38. Майданські коломийки	97
39. Коли б ти, місяць	98
40. Ой там за горою	100
41. Ой дала-с ня, мати	101
42. Ой на горі крута вежа	102
43. Весільні коломийки	103
44. На стрісі раз сиділи два сірі горобці	110
45. Ой зацвили білі сади на Поділлю	111

II. ЗАПИСИ ЛІДІЇ ФЕДОРОНЬКО 2013–2015 рр. У ЛЮТОВИСЬКАХ І БИЛИЧАХ 117

Колядки, щедрівки 117

1. Пас Василько коня вороного	117
2. Жала Гануні шовкову траву	118
3. При Добромили, при монастири	119
4. Зелена яблунь	121
5 А. Новий рік сі народив	122
5 Б. Новий рік ся народив	123
6 А. Щідрих вечір, Божий вечір	124
6 Б. Щедрий вечір, добрий вечір	125
7. В місті Вефлєсімі	126
8. Завитай, Боже, до того дому	128
9. Прийшов Христос христитися	129
10. Пасли пастиріє бидлята в поли	131
11. Дитяче новорічне посівання	133

Лагівки/галагівки 134

12. А вже весна скресла	134
13. Шум ходить по діброві	136
14. Ой ніхто там не бував	138
15. Жельман	139
16. Попід ліс, попід ліс	140
17. Коло млина, коло броду	141
18. Там на горі жита много	143
19. Пусту мене, моя мати	145
20 А. Ой там під зеленим дубом	146
20 Б. Там під зеленим дубом	147
21. Ти, мій милий вородалейку	148
22. На широкім дунаю	149
23. Любив я дівчину, любив я дуже	151
24. Ходила-м по лісі	153
25. Ой зазуль, зазуль	154
26. Вію, вію, ой вію вінець	155

Весільні пісні 157

27. Вийди, Марусю, з хати 157

28 А. Ой червона калинонька, жовтий цвіт	161
28 Б. Ой зелена руйока, жовтий квіт	162
28 В. Матінонька Васунуні питає	163
28 Г. Ой крикнули лебедоньки на водах	164
28 Ґ. Ой че-че-че	165
29 А. Приспівки	166
29 Б. Приспівки	168
29 В. Барвінку, барвінку	173
30. Приспівки до танцю	174
31. Там за го'рою жито з травою	175
Балади	176
32. Ой там в місті Берестечку	176
33. Понад дунай глибокий	177
34. Любив я дівчину без півтора року	178
35 А. Минув рочок, минув другий	179
35 Б. Минув рочок, минув другий	181
36. Ой червоно' сонце сходить	182
37. Від броду до броду	183
38 А. Цього літа тихая погода	184
38 Б. Там на горі солома горіла	186
39. Вийхав козак на круту гору	188
40. Ясно сонце сходить і ясно заходить	189
41. Віддала мене моя матінка	190
42. Іде Господь дорогою	191
43. Про сирітку	192
44. Прийшла карта до батька	194
45. Дванацята година, як я додому йду	195
Лірико-побутові пісні	197
46. Подивися, мила, камінь над водою	197
47. На городі верба рясна	198
48. Коло мої хати зацвіли блавати	199
49. Ой там в лісі під липою	200

50. Вишивала я хустинку	201
51. Половина саду цвіте	202
52. Їхав, їхав козак містом	203
53. По садочку ходив	205
54. Коби там вечір, коби то скорше	206
55. Чом трава зелена	207
56. Ой на горі жито, в долині овес	208
57. Світить місяченько і ясна зоря	209
58. Козак від'їжджає, дівчинонька плаче	211
59. Іде жовняр з корчми п'яний	212
60. Там на дворі дощик росить	213
61. Їхав поїзд в далеку дорогу	215
62. Настала весна красна	216
63. Посідали до вечері	217
Суспільно-побутові пісні	219
64. Ой наступала та чорна хмара	219
65. Як я вийду на гору	220
66. Там у полі жито	221
67. На Україні сонце гріє	222
68. Ой у славнім Львові сталося рішення	223
69. У лісі, лісі, лісі	224
70. Ой там у лузі при долині	225
71 А. А там у Львові під Високим замком	227
71 Б. А там у Львові під Високим замком	228
ІІІ. ЗАПИСИ МИХАЙЛА ХАЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ МУЗИКИ СЕЛА ЛЮТОВИСЬК 1980-х рр.	235
1. Коломийка	235
2. Марш «Надобридень»	238
3. Полька «Калина»	239
4. Вальс «Як з Бережан до Кадри»	240
5. Вальс «Сама я ружу посадила»	241

6. Вальс «Човен хитається»	242
7. Фокстро «Фай-дулі-фай»	248
8. Фокстро «А я хлопець з-під Самбора»	249
ПІСЛЯМОВА. МИХАЙЛО ХАЙ.	250
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК ТВОРІВ.	255

ІЗ МАМИНОЇ СКРИНІ. МОЇ НАЙПЕРШІ ФОЛЬКЛОРИСТИЧНІ ЗАПИСИ

Катаклізми розвитку сучасної Природи і Суспільства сягнули тієї межі «потепління»/«покращення», за якою вже далі лежить хіба що прірва тотального знищення самої природи і цілковитого морального, а відтак і фізичного звиродніння/виродження людської спільноти як явища. Дійшло навіть до саркастичного силогізму: оголосімо «похолодання» — може, справді потеплішає. Логіка ж адекватного умовиводу більш ніж очевидна — згідно з законами фізики теплішає тільки в Арктиці й Антарктиці, а холод звідти цілком природно має кудись діватися й, переміщаючись у сферах неба і землі, створює бурі та снігопади серед весни і навіть літа у помірніших та тепліших кліматичних зонах світу.

Бурі ж у суспільстві ще більш відчутні й непрогнозовані — насильство над Людиною, її природною суттю і духовністю спроможне викликати такі збурення й відхилення у її психіці, наслідки яких можуть відмовитися зрозуміти і простити навіть найвищі сили — Небесні...

Природу не можна гвалтувати безнастанно і безкарно... Події Революції гідності¹ (термін Ю. Сиротюка) довели, що сила духу у стократ більша від сили Хама й офірність беззахисних і молодих юнаків здатна лише шинами й фанерними щитами примусити до втечі озброєних до зубів снайперів і убивць... Вони цього не знали... Вони не спо-

¹ З волі автора в його тексті збережено риси Харківського правопису (1927 р.).